

ЛІНГВОСЕМІОТИКА

DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2019.192453>

УДК 81.811/81-13

ТИПОЛОГІЯ ОПОВІДАЧІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ АМЕРІНДІАНСЬКІЙ ПРОЗІ

ВАРЧУК Л. В.

аспірантка

Київський національний
лінгвістичний університет

varchukliana@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8122-5142>

У статті на основі комплексного лінгвокультурологічного, лінгвосеміотичного й наративного підходів до аналізу художнього образу прозового тексту лінгвістичну увагу сфокусовано на основах типологізації образу оповідача / наратора в сучасній англомовній амеріндіанській прозі та інтерпретації лінгвальних засобів створення різних його типів. Виходячи із принципів розробки типології художнього образу взагалі та зокрема оповідача художнього прозового тексту, на матеріалі сучасних амеріндіанських прозових текстів Л. Ердріч, Л. Хоган, Т. Моррісона та Л. Оунса за допомогою інтерпретаційно-текстового аналізу ідентифіковано такі основні типи оповідача, як: оповідач-маска, оповідач-орнаменталіст, оповідач-скетчер. У роботі схарактеризовано лінгвальні засоби, які використовує оповідач для передачі автохтонного світосприйняття та світорозуміння американських індіанців, а також національного колориту етнопоетики прозових текстів.

Ключові слова: художній образ, типологія оповідача, наратив, етнокультурний наратив, амеріндіанська проза.

THE TYPOLOGY OF THE NARRATORS IN MODERN ENGLISH AMERINDIAN PROSE

VARCHUK Liana Viktorivna

Phd Student

Kyiv National Linguistic University

varchukliana@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8122-5142>

Introduction. After the era of the pre-Renaissance period, which characterized the development of Amerindian fiction, was changed by the Renaissance era of Amerindian culture, creativity of Amerindian writers of the XX - XXI centuries was widely recognized and attracted the attention of literary critics, ethnologists, culturologists and linguists. As the works of contemporary Amerindian writers reflect the peculiarities of Amerindian worldview, the national color of mythopoetics, knowledge of the culture and traditions of ethnicity conveyed in the text through the image of narrator, who is the representative of Amerindian culture. The issues of narrative organization, as well as the typology of narrators in prosaic texts, have not been fully studied at present, but more and more attract the attention of researchers throughout the world (U. Margulini, W. Schmid, D. Shen, M.-L. Ryan, I. Behta, O. Tkachuk, S. Volkova and others) and are taken as the theoretical ground in our work.

Purpose. The paper aims at identification and linguistic description of the types of narrators in contemporary Amerindian prose.

Methods. A combination of methods, such as linguoculturological, linguosemiotic and narrative approaches to the study of literary image in prosaic text, is applied in the work for realization its tasks.

Results. In identifying the types of narrators in Amerindian prosaic texts we singled out: a narrator-mask, a narrator-ornamentalist, a narrator-sketcher. The paper presents the interpretation of lingual means, which characterize and identify the distinguished types of narrators.

Conclusion. Based on the integrity of complex of methods, such as linguoculturological, linguosemiotic and narrative analyses, it is concluded that the type of narrator in Amerindian prosaic text is based on ethnical identity of the author which is realized by interpretation of the lingual means, which express ethnocultural worldview and his perception of the events and objects of literary world. The paper gives the typology of the narrators in the analyzed texts. So, such types of narrators as narrator-mask, narrator-ornamentalist and narrator-sketcher are interpreted and characterized. The perspective of our work is in linguocultural, linguosemiotic and narrative modelling of the types of narrators in contemporary Amerindian prose.

Key words: literary image, narrator's typology, narrative, ethno-cultural narrative, Amerindian prose.

Формулювання проблеми та обґрунтування актуальності її розв'язання. Після того, як епоха доренесансного періоду, що охарактеризувала розвиток амеріндіанської художньої літератури, була змінена епохою Відродження амеріндіанської культури (NativeAmericanRenaissance), творчість амеріндіанських письменників ХХ – ХХІ ст. отримала широке визнання і привернула увагу літературознавців, етнолінгвістів, культурологів (Бронер, 2002; Бюрк, 2001; Куртіс 1975; Дорсі, 1903 Гаррет, 1996; Хартц, 2009; Лінкольн, 1985), оскільки в текстах сучасних амеріндіанських (Волкова, 2017; 2018; 2019) письменників віддзеркалено особливості амеріндіанського світосприйняття та світорозуміння, національний колорит міфопоетики, знання культури і традицій етносу, що передаються в тексті за допомогою образу наратора / оповідача, який є носієм амеріндіанської культури.

На сьогодні питання наративної організації, особливо типологізації оповідача / наратора недостатньо вивчені, і все більше привертає увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників (U. Margulin, W. Schmid, D. Shen, M.-L. Ryan, I.A.Бехта, С.В. Волкова, В.І. Карасик, Г.В. Лещенко, Н.П. Ізотова та ін.), праці яких стали теоретичною основою цієї роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У межах лінгвокультурологічного (В. В. Воробйов, В. І. Карасик, В. А. Маслово, Ю. С. Степанов), лінгвoseміотичного (Н. І. Андрейчук, С. В. Волкова, Г. Г. Почепцов, О. І. Селіванова) та наративного (І. А. Бехта, С. В. Волкова, Г. В. Лещенко, Н. П. Ізотова) підходів розроблені принципи аналізу художнього тексту і наративу, основи моделювання художнього образу. Так, виокремлено критерії типологізації оповідача в художньому тексті (П. Лаббок, Н. Фрідман, В. Бут, В. Шмід), наративні техніки розгортання художнього наративу і створення художнього образу (С. В. Волкова, Н. П. Ізотова, U. Margulin, M.-L. Ryan, M. Toolan), на які ми спиралися в нашому дослідженні для розроблення типологізації оповідача в амеріндіанській прозі.

Мета статті – на основі комплексного лінгвокультурологічного, лінгвoseміотичного й наративного підходів розробити типологію оповідачів амеріндіанських прозових текстів і виявити лінгвальні засоби створення образу оповідача / наратора в сучасній англomовній амеріндіанській прозі. Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань: характеристика різних типів оповідача / наратора в етнокультурному наративі досліджуваних прозових текстів, інтерпретація лінгвальних засобів формування образу оповідача-маски, оповідача-орнаменталіста, оповідача-скетчера.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розробляючи типологію образу оповідача в англomовних амеріндіанських романах, ми спираємося на вже запропоновані критерії типологізації оповідача в художньому тексті (І. А. Бехта, Ж. Женнетт, П. Лаббок, Н. Фрідман,

В. Бут, В. Шмід та ін.): експліцитність – імпліцитність, дієгетичність – міметичність, ієрархічність, ступінь маркованості, особовість – безособовість, гомогенність – гетерогенність, наближеність до автора або персонажа – віддаленість від них.

За наведеними критеріями схарактеризовано такі типи оповідачів, як-от: наратор-очевидець; наратор-персонаж; колективний наратор; драматичний наратор; ракурс (Фрідман, 1995); наратор, віддалений від імпліцитного автора або персонажів; імпліцитний наратор, віддалений від читача (Бус, 1961, с. 153 – 154); експліцитний – імпліцитний, дієгетичний – недієгетичний, первинний – вторинний – третинний, явно маркований, неявно маркований, об'єктний – суб'єктний (Шмід, 2003, с. 66 – 67).

Виходячи з принципів розробки типології оповідача в художньому прозовому тексті і базуючись на тому фактичному матеріалі, який дав нам інтерпретаційно-текстовий аналіз сучасних амеріндіанських прозових текстів, виокремлюємо такі типи: оповідач-маска, оповідач-орнаменталіст, оповідач-скетчер. Вони отримали лінгвістичну дескрипцію в нашій статті.

Оповідач-маска

Матеріалом для характеристики лінгвокультурної специфіки образу оповідача в контексті цієї роботи слугують тексти сучасних амеріндіанських прозаїків (Н. С. Момадея, Л. Ердріч, Л. Хоган, Л. Оуенса, Т. Кінга). Завдяки амеріндіанському походженню цих письменників у їхніх творах віддзеркалено особливості автохтонного світосприйняття та світорозуміння американських індіанців, національний колорит їхньої етнопоетики.

Образ оповідача в аналізованих у роботі романах витлумачено як мультинаративний, різнотипний залежно від жанру наративу й етнокультури, представником якої він є, а сам наратив розглядено як етнокультурний.

Комплексний лінгвокультурологічний, лінгвосеміотичний і наративний аналіз амеріндіанських романів показав, що оповідач у процесі повісткування одягає різні маски і залежно від функції, яку він / вони виконують у тексті, постає: а) оповідачем-путівником, наприклад, у романі Томаса Кінга *“Truth and Bright Water”*: *“Truth and Bright Water sit on opposite sides of the river, the railroad town on the American side, the reserve in Canada”* (Кінг, р. 1); б) оповідачем-філософом, скажімо, у романі Льюїс Ердріч *“Tales of Burning Love”*: *“We are conjured voiceless out of nothing and must return to an understanding state. What happens in between is an uncontrolled dance, and what we ask for in love is no more than momentary chance to get the steps right, to move in harmony until the music stops”* (Ердріч, р. 98); в) оповідачем-ментором, наприклад, у романі Луїса Оуенса *“The Sharpest Sight”*: *“Most people think dreams is only for the time we're asleep, they don't know that dreams is how we see in the dark”* (Оуенс, р. 112).

Окремою ознакою етнонаративу є поліфонія (за М. М. Бахтіним, 1994) оповідачів у межах одного твору, що спостерігається в романах Льюїс Ердріч не випадково, тому що у всіх своїх працях авторка пропагує ідею сімейної динаміки, яка розкривається у взаємовідносинах між членами сім'ї як нащадками різних племен, у морально-етичному вихованні молодого покоління. Так, у її романі *“Love Medicine”*, що складається із 16 частин (назви яких подано в дужках), оповідь у кожній наступній частині веде новий оповідач, який виступає і як персонаж (жінка або чоловік), і як сторонній спостерігач, розповідаючи про події, що стосуються того чи іншого члена великої амеріндіанської сім'ї. Сама назва роману метафорична, оскільки в амеріндіанському розумінні *medicine* інкорпорує знання релігії, філософії, охорони здоров'я, психології, екології тощо, а *love* як прикметник у цьому словосполученні, за визначенням С. Лундквіст, має значення мотивувальної сили (Лундквіст, 2004, с. 100).

Оповідач у художньому тексті, перебуваючи в межах етномовної картини світу, творить свій неповторний мовний світ відповідно до світосприймання та власної психології і трансформує його етнореалії через мову оповідача та інших персонажів. Через ключові концепти етнокультури в художньому прозовому тексті відображено і концептуально мовні аспекти свідомості автора-письменника. У такий спосіб відбувається “накладання” етнокультурного (в авторському

світорозумінні) на індивідуальне (суб'єктивне), тобто досвід етносу, його мовно-культурна чи концептуальна картини світу впливають на свідомість особи, яка формується в атмосфері цієї культури.

Оповідач-орнаменталіст

Орнаменталізм (термін, започаткований у мистецтві кін. XIX – поч. XX ст.) – засіб, за допомогою якого різні художні деталі створюють єдине ціле. Техніка орнаменталізму застосовується в мистецтві, архітектурі, дизайні й літературі.

У своїй праці “Poetic or Ornamental Prose” В. Шмід (2014) характеризує орнаментальну прозу як таку, що формується в результаті дії поетичних засобів (ритмізація і повтори) на розгортання наративу, унаслідок чого створюється поетизований наратив. Завдяки цьому орнаментальна проза постає структурованим образом міфу. Орнаменталізм аналізованих у роботі прозових текстів виконує не тільки декоративну функцію, а й утілює естетичну концепцію етнокультурного спрямування завдяки тим лексичним засобам, які актуалізують етнокультурні цінності, мотиви, образи.

Так, роман “Love Medicine” (Ердріч, 1993), як і інші романи сучасної амеріндіанської письменниці Льюїс Ердріч, демонструє світорозуміння й світобачення автохтонного населення. Етнокультурний фон або орнамент роману формують лексичні індекси та маркери, які відтворюють у сучасному художньому тексті міфологію (Волкова, 2017) традицію висвітлення етнокультурних реалій і цінностей, утілення в словесних образах символів з етнокультурним значенням:

*“By noon, hitching, walking, fueled by 99-cent breakfast specials, they reached the first lake of Minnesota’s ten thousand, a small landreedy oval. There were lots of little **wooden signs** along the road – **jigsaw-cutarrows** with painted names, TROLL MERE, THE LOON’S HEAVEN, JOHNSON’S RESORT.*

The sign to Johnson’s had actually fallen off its post and stuck point down in the grass, which is why they though they could afford to stay there. It had once directed people down a rutted dirt track, so they took the winding seam through a field with a few thirsty-looking horses in it, then some woods and undergrowth, until they arrived at a group of buildings, some large, some small, all peeling the same dullred paint” (Ердріч, 1993, р. 263).

У наведеному фрагменті йдеться про нелегкий шлях героїв у пошуках води. Одночасно з історичними реаліями (*lake of Minnesota*) оповідач акцентує на численності дерев’яних знаків у вигляді стріл на шляху, який долають герої. Із лінгвокультурологічних джерел (Тресіддер, 1990; Енциклопедичний словник символів, 2003; Бріант, 1991) дізнаємося, що стріла – це символ війни або оборони. Тут цікавим є той факт, що важливе значення має форма стріли, яка може символізувати напрям, рух, силу та захист (Тресіддер, 1990; Енциклопедичний словник символів, 2003; Бріант, 1991). Так, стріла, що вказує на напрямок праворуч означає захист, ліворуч – захист від зла, униз – символ миру. Подорожні в наведеному вище фрагменті зустрічають багато дерев’яних стріл з указівкою на різні напрямки (*There were lots of little **wooden signs** along the road – **jigsaw-cutarrows** with painted names, TROLL MERE, THE LOON’S HEAVEN, JOHNSON’S RESORT*). Знак миру, що є основною валоративною цінністю для амеріндіанців, які всіляко виступають за злагоду, баланс в усьому, спокій, тишу, символізує в тексті стріла, спрямована вниз: *The sign to Johnson’s had actually fallen off its post and stuck point down in the grass, which is why they thought they could afford to stay there*. У такий спосіб – метафорично-орнаментально, – оскільки йдеться про географічні та етнореалії, оповідач висловлює бажання встановити мир і злагоду на землі.

Схильність до орнаменталістики в творах амеріндіанських письменників узагалі та Л. Ердріч зокрема бере свій початок від текстів міфів і легенд автохтонного населення, які здебільшого доповнювалися невербальними засобами – образами тварин-символів, рослин-символів, символічних предметів та об’єктів (Волкова, 2016).

Етнокультурний орнаменталізм аналізованих у нашій праці романів створюється як дисперсно (шляхом поодинокого вкраплення в тканину художнього тексту етнонімів, що є лексичними одиницями прямої номінації, а також різними стилістичними засобами), так і конверсивно (включення текстів міфів і легенд до основного повістування). До прикладу, у романі Лінди Хоган “Mean Spirit” етнокультурний орнаменталізм формується шляхом “прошивання” амеріндіанських реалій крізь тканину “сучасності”: “*Moses walked on past the **pumping oil wells** farther down the road. A white sign, visible even in the dark, read “**Indian Territory Illuminating Oil Company**,” and then, past that, the land stretched out beneath the dark hand of night, and from the **peyote tepee** in the hilly, rolling country, Moles could hear **the drum**. It calmed him. It was the song of a deeper life, the heating of earth’s pulse. He stopped on the road to listen before he made his way through the dark to join his people”* (р. 72). З наведеного фрагмента бачимо, як етнореальна прошивка (*Indian territory, peyote tepee, the drum*) постає контрастним фоном для сучасних американських реалій (*pumping oil wells, oil company*) і водночас висуває на вищий ціннісний рівень те, що нагадує про амеріндіанський народ, його культуру, атмосферу. *Indian territory, peyote tepee, drum* – це те, що є символом далекого (*deeper life*) життя, яке в пам’яті звучить як пісня (*the song of a deeper life*), заряджає життєвий пульс (*the heating of earth’s pulse*). Метафори, ужиті в цьому уривку, мають етнокультурне значення, передають емоційний стан оповідача, який сумує за рідним народом, культурою, що з часом занепадає. Задля того, щоб доторкнутися до етнокультурної атмосфери, необхідно пройти шлях через темряву (*he made his way through the dark to join his people*).

У романі Леслі Мармон Сілко “Ceremony” етнокультурним орнаментом слугують пісенні “прошивки” тканини тексту, що виступають вставними елементами, які, за М.-Л. Райан (Ryan, 2014, р. 726 – 743), не тільки створюють етнокультурний фон, а й сприяють розгортанню наративу. Їхня функція в тексті – експресивно передати етнокультурні цінності, краще зрозуміти традиції, звичаї, сакральні предмети й об’єкти, що мають неабияке значення для амеріндіанців:

“It was a special place. He was smiling. He felt strong. He had to touch his own hand to remember what year it was: thick welted scars from the shattered bottle glass.

*His mother-in-law suspected something,
She smelled **coyote** piss one morning,
She told her daughter;
She figured **Coyote** was doing this,
She knew her son-in-law was missing,*

<...>

*They made **Pollen Boy** right in the centre of
the white corn painting.
His eyes were **blue pollen**,
his mouth was **blue pollen**,
his neck was too.
There were pinches of **blue pollen**
at his joints”* (р. 129 – 131).

Повтори лексичних одиниць (*coyote, pollen*), що виконують функцію фасцінації, є вербальними знаками, які постають носіями символічного значення в амеріндіанській культурі: *койот* – сакральна тварина, що одухотворює Великого Творця; *роса* – символи народження, духовної і тілесної чистоти, недоторканості. Значення чистоти підкреслює прикметник *синій*, що символізує непохитність, незламність, силу духу.

Етнокультурний орнаменталізм у такий спосіб слугує зв’язком між амеріндіанським і суто американським світом, між сакральними об’єктами і об’єктами реального світу, між реально-історичними і художніми подіями, між оповідачем-носієм етнокультури та оповідачем-представником сучасного американського соціуму.

Оповідач-скетчер

Скетч – техніка швидкого малюнка (від англ. *sketch* – *to draw a picture quickly and with few details; to make a general plan of something with only a few details* (Macmillan English Dictionary For Advanced Learners, p. 1337):

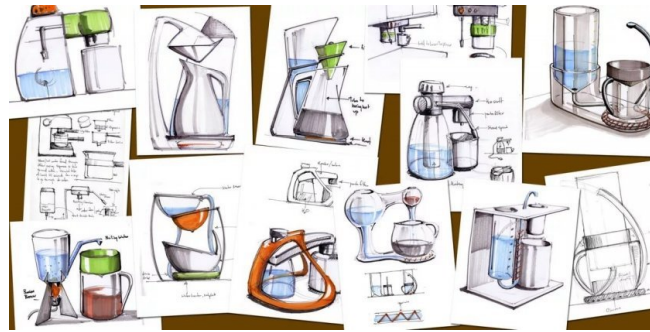

Рис. 1 Приклад скетчу як техніки швидкого малюнка

Рис. 2 Скетч як швидкий малюнок пейзажу

Скетчинг здебільшого трактують як швидкий малюнок пейзажу, різних об'єктів, людей, предметів одягу, інтер'єру. Останнім часом він надзвичайно популярний серед архітекторів і дизайнерів інтер'єру. Звернення до такої техніки зумовлено тим, що останнім часом важко когось здивувати можливостями дигітальних технік (Photoshop і 3DMax), що спричинило ностальгію за “живим малюнком із природи”, тяжіння до так званого “handmade”, тобто створеного власними руками.

Скетчі сьогодні в тренді, і кожен дизайнер інтер'єру просто повинен мати у своєму портфоліо набір графічних робіт, що свідчить про його професіоналізм.

Рис. 3 Скетч як швидкий малюнок дизайну інтер'єру

Аналізуючи фактичний матеріал нашого дослідження, ми звернули увагу на те, що оповідачі амеріндіанської прози, висвітлюючи й актуалізуючи у своїх текстах етнокультурні цінності, ідеали, пріоритети, теж постають скетчерами, оскільки, розповідаючи історію свого народу, швидко переходять від однієї теми до іншої, розгортають один мотив за іншим, використовують різножанровий текстовий матеріал, різні графічні засоби, роблять відступи між абзацами. Словом, скетчують такі художньо-текстові малюнки, в яких мінімум деталей, але максимум смислу.

Продемонструємо це на прикладах з аналізованих у роботі художніх текстів.

У романі Льюїс Едріч "The Painted Drum" упродовж трьох абзаців оповідач-жінка нібито малює скетчі за трьома темами: "Місто", "Творчість скульптора", "Зовнішність скульптора". На перший погляд, повістуння має вигляд опису соціальних проблем, опису містечка, в якому мешкає скульптор, а також опис його зовнішності з позиції оповідач-жінки, оскільки увагу акцентовано на таких маленьких деталях, як: руки, ноги, очі тощо. Однак за допомогою нарагивних прийомів і численних повторів у різних словесних образах відбувається вербалізація та актуалізація прихованого смислу, який передає, наприклад, образ-символ *stone* (камінь). Камінь в амеріндіанській міфології є метонімічним образом *Гори*, а *Гора* слугує символом *Творця*. У наведених нижче фрагментах образ-символ *камінь* ужито в різних контекстах, але цей образ виконує функцію лексичного тригера, який змушує інтерпретатора замислитися над значенням цієї лексичної одиниці і значенням образу-символу *stone*:

Місто

"Over the years our town, famous for the softness and drama of its natural light, has drawn to itself artists from the large cities of the eastern seaboard. They have usually had some success in the marketplace, and can now afford the luxury of becoming reclusive. Since New Hampshire does not tax income, preferring a thousand other less effective ways to raise revenue of stone sculpturing masters, wealthy stone artists find themselves wealthier, albeit slightly bored. <...>"

Творчість скульптора

"At any rate, one such artist lives down at the end of our road, in a large brick cape attached to a white clapboard carriage house (now studio). Kurt Krahe – last name correctly written with an unlaut, a vampire bite above the a – is a striking man. Formely much celebrated for his work in assemblages of stone, he has fallen into what he calls the Zwischenraum, the space between things. <...>"

Зовнішність скульптора

"Kurt's hands are oddly, surprisingly, delicate and small; they remind me of a burly raccon's hands, nimble and clever. His feet are almost girlish in their neatly tied boots, a contrast to the rest of him, so boldly cut. I'm always curious about the stones that Kurt chooses for possible use. I inspect the ones he's kept, and I think, I know, sometimes, what it is about them that draws him. He says that the Japanese have a word for the essence apparent in a rock. I ask him, why don't the Germans? He says he'll think one up. I suppose that I love Kurt for his ability to see that essence, the character of the rock. Only, I wish sometimes that I were stone. <...>" (p. 6-7).

В останньому фрагменті оповідач-жінка вживає такі деталі для свого скетча про зовнішність і характер майстра, як: гарний творчий смак, обізнаність на відчутті тонкого сприймання якостей об'єктів реальності. Динаміка образу-символу *Гори* від узагальнення *stones* до індивідуалізації *a rock*, далі до конкретизації *the rock* і, нарешті, специфікації *stone* в окремо взятому фрагменті, останньому скетчі з трьох наведених, актуалізує етнокультурний смисл того, що дух *Творця*, як він висвітлюється в міфологічних джерелах амеріндіанців, був і залишається одним із найвищих сакральних цінностей та вербалізований у текстах у метафо-метонімічних висловлюваннях.

Функція оповідач як скетчера тут полягає в тому, щоб за допомогою різноманітних деталей, які створюють фон малюнка, розповісти про сучасне життя амеріндіанців і показати, що їхні

етнокультурні цінності досі залишаються найвищими валоративами. Обізнаність і причетність до подій, про які йдеться, оповідач-скетчер ословлює шляхом таких стверджувальних структур, як-от: *I'm always curious about, I inspect the ones, I think, I know, I suppose, I wish*.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, при розробці типології образу оповідача в англійських амеріндіанських романах ми спиралися на запропоновані критерії типологізації оповідача в художньому тексті (І. А. Бехта, Ж. Женнетт, П. Лаббок, Н. Фрідман, В. Бут, В. Шмід та ін.) та ґрунтувалися на матеріалі, який дав текстовий аналіз сучасних амеріндіанських прозових текстів (Н. С. Момадея, Л. Ердріч, Л. Хоган, Л. Оуенса, Т. Кінга). Нам вдалося виокремити такі основні типи оповідача етнокультурного нарративу, як: оповідач-маска (оповідач, який у процесі повісткування одягає різні маски залежно від функції, яку він / вони виконують у тексті); оповідач-орнаменталіст (виконує не тільки декоративну функцію, а й втілює естетичну концепцію етнокультурного спрямування тими лексичними засобами, які актуалізують етнокультурні цінності, мотиви, образи); оповідач-скетчер (за допомогою різноманітних деталей, які створюють фон малюнка, розповідає історію сучасного життя амеріндіанців, поєднуючи її з історією їхнього минулого).

У роботі визначено, що завдяки амеріндіанському походженню письменників у їхніх творах віддзеркалено особливості автохтонного світосприйняття та світорозуміння американських індіанців, національний колорит їхньої етнопоетики. Образ оповідача в проаналізованих у роботі романах витлумачено як мультинарративний, різнотипний залежно від жанру нарративу й етнокультури, яку він представляє в тексті.

У подальших своїх працях плануємо розробити принципи лінгвокультурологічного й лінгвосоціотичного моделювання образу оповідача в сучасних англійських амеріндіанських прозових текстах.

ЛІТЕРАТУРА

- Андрейчук, Н. І. (2011). *Семиотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV – початку XVII століття*. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
- Бахтин, М. М. (1994). *Проблеми поезики Достоевського*. Київ: NEXТ, 1994. 205-492.
- Бенвенист, Э. (1974). *Семиология языка. Общая лингвистика*. Пер. с франц. Москва.
- Бехта, І. А. (2013). *Авторське експериментаторство в англійській прозі XX століття*. Львів: ПАІС.
- Вороб'єв, В. В. (1997). *Лингвокультурология (теория и методы)*. Монографія. Москва: Изд-во РУДН.
- Эко, У. (1998). *Отсутствующая структура. Введение в семиологию*. Пер. с итал. Санкт-Петербург.
- Ізотова, Н. П. (2018). *Ігрова стилістика романів Дж.М. Кутзее: лінгвопоетологічні студії*. Монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ.
- Карасик, В. І. (2010). *Языковая кристаллизация смысла*. Москва: Гнозис.
- Лещенко, Г. В. (2017). *Нарративная напряженность художественного текста*. Черкасы: ЧП Гордиенко Е. И.
- Лотман, Ю. М. (1999). *Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история*. Москва: Гнозис.
- Маслова, В. А. (2001). *Лингвокультурология*. Москва: Академия.
- Пирс, Ч.-С. (2000). *Избранные философские произведения*. Пер. с англ. Москва.
- Почепцов, Г. Г. (2002). *Семиотика*. Київ: Ваклер.
- Селіванова, О. О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник*. Полтава: Довкілля.
- Степанов, Ю. С. (1971). *Семиотика*. Москва.
- Шмід, В. (2003). *Нарратология*. Москва: Языки славянской культуры.
- Якобсон, Р. (2001). *В поисках сущности языка. Семиотика: Антология*. 2-е изд. Москва. Екатеринбург.

- Booth, C. W. (1961). *The Rhetoric of Fiction*. Chicago: University of Chicago Press, 153-154.
- Bronner, S. J. (2002). *Folk Nation: folklore in the creation of American tradition*. Washington: American visions.
- Burke, M. (2001). Iconicity and literary emotion. *European Journal of English Studies*, 5, 1, 31-46.
- Curtis, E. S. (1970). The North American Indian. *The Indians of the United States and Alaska*. New York: Johnson, 3.
- Dorsey, G. A. (1903). *Indians of the Southwest*. New York: Atchison, Topeka and Santa Fe Railroad.
- Friedman, N. (1955). Point of View in Fiction. The Development of a Critical Concept. *Publications of the Modern Language Association of America*, 70, 5, 1160-1184.
- Garrett, J. T. (1996). *Medicine of The Cherokee: the Way of Right Relationship*. Vermont: Bear and company publishing.
- Hartz, P. R. (2009). *Native American Religions*. New York: Okla.
- Lubbock, P. (1957). *The craft of fiction*. New York: The Viking Press.
- Lincoln, K. (1985). *Native American Renaissance*. California: University of California Press.
- Lundquist, S. (2004). *Native American Literatures: an introduction*. New York-London: Continuum International Publishing Group.
- Margolin, U. (1999). *Of what is past, is passing, or to come: temporality, aspectuality, modality, and the nature of narrative*. In Herman, D. *Narratologies: new perspectives on narrative analysis*. Ohio State University: Columbus Press, 42-66.
- Morris, C. (1971). *Writings on the general theory of signs*. Paris.
- Owens, L. (1992). *The Sharpest Sight*. Norman: University of California Press.
- Pierce, Ch. S. (1985). Logic as Semiotic: The theory of Signs. *Semiotics: An Introductory Anthology*. Bloomington, 1-23.
- Ryan, M.-L. (2014). *Possible Worlds in Handbook in Narratology*, 2, 726-743.
- Shen, D. (2011). *Unreliability*. In: P. Hühn et al. eds. *The Living Handbook of Narratology*. Hamburg: Hamburg University Press.
- Toolan, M. (1989). *Analysing Conversation in Fiction: An Example from Joyce's Portrait*. *Language, Discourse and Literature*. Simpson et al. London: Unwin Hyman Ltd, 195-211.
- Volkova, S. V. (2016). Reverse perspective as a narrative technique in Amerindian prosaic texts. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava. Warsaw: De Gruyter Open*, 1 (1), 359-394.
- Volkova, S. (2017). The Semiotics of Folkdance in Amerindian Literary Prose. Text. Meaning. Context: Cracow Studies in English Language. Literature and Culture. Peter Lang. Frankfurt am Main. Bern. New York. Oxford. Warszawa. Wien: Peter Lang Edition. Vol. 14. *Language. Literature. The Arts: A Cognitive Semiotic Interface*, 149-164.
- Volkova, S. (2019). The concept of MILKY WAY in Linguosemiotic and Narrative Interpretation. *Odessa. Linguistic Journal. Odessa: Odessa Law Academy. Issue 13*. 52-63.

СЛОВНИКИ ТА ДОВІДНИКИ

- Тресиддер, Дж. (1990). *Словарь Символов*. Пер. с англ. С. Палько. Москва: ФАИР-ПРЕСС.
- Энциклопедический словарь символов. (2003). Москва.
- Bryant, Page. (1991). *The Aquarian Guide to Native American Mythology*. London: The Aquarian Press.
- Macmillan English Dictionary For Advanced Learners. (2002). Oxford: Macmillan Publishers Limited.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Eldrich, L. (1993). *Love Medicine*. New York: Henry Holt and Company.
- King, Th. (1999). *Truth and Bright Water*. New York: Atlantic Monthly.
- Hogan, L. (1990). *Mean Spirit*. New York: The Ballantine Publishing Group.

REFERENCES

- Andreychuk, N. I. (2011). Semiotics of the linguocultural space of England of the late XV – beginning of the XVII century. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House.
- Benvenist, E. (1974). Semiology of language. General Linguistics. Trans. from French. Moscow.
- Behta, I.A. (2013). Author's experimentation in twentieth-century English prose. Lviv: PAIS.
- Vorobyov, V.V. (1997). Linguoculturology (theory and methods): monograph. Moscow: Publishing House of RUDN.
- Eco, W. (1998). Missing structure. Introduction to semiology. Trans. from Italian. Saint. Petersburg.
- Izotova, N.P. (2018). Game style of novels by J.M. Coetzee: Linguopoetological Studies. Monography. Kiev: National Center of KNLU, 311-355.
- Karasik, V.I. (2010). Linguistic crystallization of meaning. Moscow: Gnosis.
- Leshchenko, G.V. (2017). Narrative tension of the artistic text. Cherkasy: PE Gordienko E.I.
- Lotman, Yu.M. (1999). Inside the thinking worlds. Man – text – semiosphere – history. Moscow.
- Maslova, V. A. (2001). Linguocultural Studies. Moscow: Academy.
- Pierce, Ch.-S. (2000). Selected philosophical works. Trans. from English. Moscow.
- Pocheptsov, G.G. (2002). Semiotics. Kiev: Wakler.
- Selivanova, O. O. (2008). Modern linguistics: directions and problems: a textbook. Poltava: Dovkillya-K.
- Stepanov, Yu. S. (1971). Semiotics. Moscow.
- Schmidt, V. (2003). Narratology. Moscow: Languages of Slavic Culture.
- Jacobson, R. (2001). In search of the essence of language. Semiotics: Anthology. 2-nd edd. Moscow. Yekaterinburg.
- Booth, C.W. (1961). The Rhetoric of Fiction. Chicago: University of Chicago Press, 153-154.
- Bronner, S.J. (2002). Folk Nation: folklore in the creation of American tradition. Washington: American visions.
- Burke, M. (2001). Iconicity and literary emotion. European Journal of English Studies, 5, 1, 31–46.
- Curtis, E.S. (1970). The North American Indian. The Indians of the United States and Alaska. New York: Johnson, 3.
- Dorsey, G.A. (1903). Indians of the Southwest. New York: Atchison, Topeka and Santa Fe Railroad.
- Friedman, N. (1955). Point of View in Fiction. The Development of a Critical Concept. Publications of the Modern Language Association of America, 70, 5, 1160–1184.
- Garrett, J. T. (1996). Medicine of The Cherokee: the Way of Right Relationship. Vermont: Bear and company publishing.
- Hartz, P. R. (2009). Native American Religions. New York: Okla.
- Lubbock, P. (1957). The craft of fiction. New York: The Viking Press.
- Lincoln, K. (1985). Native American Renaissance. California: University of California Press.
- Lundquist, S. (2004). Native American Literatures: an introduction. New York-London: Continuum International Publishing Group.
- Margolin, U. (1999). Of what is past, is passing, or to come: temporality, aspectuality, modality, and the nature of narrative. In Herman, D. Narratologies: new perspectives on narrative analysis. Ohio State University: Columbus Press, 42-66.
- Morris, C. (1971). Writings on the general theory of signs. Paris.
- Owens, L. (1992). The Sharpest Sight. Norman: University of California Press.
- Pierce, Ch. S. (1985). Logic as Semiotic: The theory of Signs. Semiotics: An Introductory Anthology. Bloomington.
- Ryan, M.-L. (2014). Possible Worlds in Handbook in Narratology, 2, 726-743.
- Shen, D. (2011). Unreliability. In. P. Hühn et al. eds. The Living Handbook of Narratology. Hamburg: Hamburg University Press.
- Toolan, M. (1989). Analysing Conversation in Fiction: An Example from Joyce's Portrait. Language, Discourse and Literature. Simpson et al. London: Unwin Hyman Ltd, 195-211.

- Volkova, S.V. (2016). Reverse perspective as a narrative technique in Amerindian prosaic texts. *Legeartis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Warsaw: De Gruyter Open, 1 (1), 359-394.
- Volkova, S. (2017). *The Semiotics of Folkdance in Amerindian Literary Prose. Text. Meaning. Context: Cracow Studies in English Language. Literature and Culture*. Peter Lang. Frankfurt am Main. Bern. New York. Oxford. Warszawa. Wien: Peter Lang Edition, 14. Language. Literature. The Arts: A Cognitive Semiotic Interface, 149-164.
- Volkova, S. (2019). The concept of MILKY WAY in Linguosemiotic and Narrative Interpretation. *Odessa. Linguistic Journal*. Odessa: Odessa Law Academy. Issue 13, 52-63.

DICTIONARIES AND GUIDES

- Tresidder, J. (1990). *Dictionary of Symbols*. Trans. from English. S. Palko. Moscow: FAIR-PRESS.
- Encyclopedic Dictionary of Symbols*. (2003). Moscow: OOO "Publishing House AST".
- Bryant, Page. (1991). *The Aquarian Guide to Native American Mythology*. London: The Aquarian Press.
- Macmillan English Dictionary For Advanced Learners*. (2002). Oxford: Macmillan Publishers Limited.

ILLUSTRATIVE MATERIAL

- Eldrich, L. (1993). *Love Medicine*. New York: Henry Holt and Company.
- King, Th. (1999). *Truth and Bright Water*. New York: Atlantic Monthly.
- Hogan, L. (1990). *Mean Spirit*. New York: The Ballantine Publishing Group.

Дата надходження до редакції 12.11.2019 р.

Ухвалено до друку 21.11.2019 р.